

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 343/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Lučenec sp. zn. 13 Cb 62/2014 z 23. novembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 125/2015 z 24. septembra 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]
o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 Cb 62/2014 z 23. novembra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 125/2015 z 24. septembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania o zaplatenie peňažného plnenia s príslušenstvom vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 Cb 62/2014 v procesnom postavení odporkyne. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 Cb 62/2014 z 5. februára 2015 žalobu zamietol a navrhovateľa zaviazal na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku sťažovateľka i navrhovateľ podali odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 Cb 62/2014 z 5. februára 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd napadnutým rozsudkom zaviazal sťažovateľku na zaplatenie peňažného plnenia spolu s príslušenstvom a na náhradu trov konania navrhovateľa.

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na jednotlivé časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a formuluje k niektorým v ňom obsiahnutým právnym záverom vlastné stanovisko. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd „... svoj právny záver síce odôvodnil, avšak nevzal do úvahy ani neodôvodnil zásadné námietky, ktoré v konaní vzniesol odporca a navyše prietahov v konaní a porušenia práva na súdnu ochranu

i spravodlivý súdny proces sa dopustil tým, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho zrušil a to bez toho, aby bol účastníkom poťažne konajúcemu prvostupňového súdu daný akýkoľvek pokyn, aké úkony treba vo veci vykonať. Porušovateľ vrátil vec na nové rozhodnutie výlučne z dôvodu, aby súd prvého stupňa zamietol žalobu a uviedol závery Krajského súdu, lebo závermi porušovateľa je prvostupňový súd viazaný. Tým, že vo veci nebolo potrebné vykonať žiadne ďalšie dôkazy ani úkony sa postupom porušovateľa vyvolávajú nielen prietahy v konaní, ale je sťažené, ba až zamedzené sťažovateľovi domáhať sa súdnej ochrany na dovolacom - Najvyššom súde. Ak totiž porušovateľ nezmenil rozhodnutie, ale ho zrušil bez potreby vykonania akéhokoľvek ďalšieho úkonu alebo doplnenia dokazovania, nemôže sťažovateľ vnímať vec inak, ako zámer porušovateľa zamedziť mu prístup k súdu a súdnej ochrane. Ak by totiž porušovateľ zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalobu zamietol, sťažovateľ by mohol podať dovolanie vzhľadom na existenciu opačných rozhodnutí podľa § 238 O. s. p. Postupom porušovateľa však táto možnosť bola sťažovateľovi zamedzená, konanie sa neúmerne predĺžilo, postupom porušovateľa sa navyšujú náklady konania, konanie sa stáva nehospodárnym a navyše takýmto postupom porušovateľa je obmedzené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu. Všeobecný súd má vykladať ustanovenia O. s. p. v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Základné právo na súdnu ochranu by nemalo byť obmedzované bez zákonného podkladu, nakoľko v opačnom prípade nie je poskytnutá účastníkovi konania súdna ochrana a konanie nie je vedené v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Uvedeným postupom sa porušovateľ podľa názoru sťažovateľa dopustil porušenia práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, súčasne sa dopustil i porušovania práv sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov podľa čl.48 ods.2 Ústavy SR. “

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka argumentuje:

„... porušovateľ neskúmal aktívnu legitímáciu navrhovateľa domáhať sa nárokov zo Zmluvy o dielo zo dňa 19. 02. 2010 v tomto konaní, nakoľko mu nesvedčí oprávnenie vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten z účastníkov, komu svedčí stav

z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva - aktívna vecná legitímácia, o ktorých sa v konaní rozhoduje.

Zmluva o dielo zo dňa 19. 02. 2010 bola uzatvorená spoločnosťou [REDACTED] pričom nárok na zaplatenie ceny diela v tomto konaní si uplatňuje spoločnosť [REDACTED]

Podľa výpisu z obchodného registra spoločnosť [REDACTED] a spoločnosť [REDACTED] [REDACTED] sú dva samostatné právne subjekty, ktoré vykonávajú svoju podnikateľskú činnosť pod vlastným obchodným menom. “

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 43 Cob/125/2015, porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd zrušuje rozhodnutie - Uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 43 Cob/125/2015-185 zo dňa 24. 9. 2015 a súčasne zrušuje i rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 13 Cb/62/2014-221 zo dňa 23. 11. 2015 a vec vracia Krajskému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Krajskému súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 43 Cob/125/2015 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a

4. Porušovatelia sú povinní uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 332,54 € (1 úkon právnej pomoci podľa § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. činí sumu 130,17 €, 2 úkony á 130,17 € - príprava a prevzatie, podanie sťažnosti, 2 x režijný paušál á 8,39 Eur, 20 % DPH, t. j. Eur) k rukám advokátky JUDr. Evy Borovskej, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, ako aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v prvom rade konštatuje, že sťažovateľka je v konaní pred ústavným súdom zastúpená advokátom, ktorý je v súlade § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08).

Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde. Ak ide o sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, o ktorú zjavne ide aj v prípade sťažovateľky, musí obsahovať jednak všeobecné náležitosti uvedené v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti uvedené predovšetkým v § 50 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky v predloženom znení nemožno považovať za kvalifikovanú sťažnosť, o ktorej by ústavný súd mohol konať a rozhodnúť, keďže nie je vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu odôvodnená.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že takýto nedostatok zákonom predpísaných náležitostí, aký vyplýva z podania sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný

súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky, ktorá je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu nespĺňa požiadavky kvalifikovanej sťažnosti vyvoditeľné z § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

Ústavný súd navyše vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu poukazuje na nedostatok svojej právomoci konať, pretože v súlade s ustálenou judikatúrou právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného vyplýva, že ani v prípade riadneho odôvodnenia sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu by ústavný súd nemohol túto časť sťažnosti prijať na ďalšie konanie, keďže by ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde musel odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť.

Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou namieta napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 Cb 62/2014 z 5. februára 2015 a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z princípu subsidiarity svojej právomoci, ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade konštatovať, že napadnuté uznesenie krajského súdu nie je konečným rozhodnutím vo veci samej. Po vydaní napadnutého uznesenia krajského súdu bola vec vrátená prvostupňovému súdu, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 62/2014 ďalej pokračoval a rozhodol rozsudkom sp. zn. 13 Cb 62/2014 z 25. novembra 2015. Sťažovateľka nepochybne mala v štádiu konania pred okresným súdom, príp. bude mať aj v odvolacom konaní pred krajským súdom k dispozícii celý rad právnych prostriedkov na ochranu svojich práv, ktorých porušenie namieta touto sťažnosťou. V právnej veci sťažovateľky sa súdne konanie po vrátení veci krajským súdom nachádzalo v štádiu prvostupňového konania, v ktorom mohla uplatniť všetky procesné oprávnenia, ktoré jej priznáva Občiansky súdny poriadok, vrátane práva na riadne opravné prostriedky a tiež práva využiť prípadne aj mimoriadne opravné prostriedky proti právoplatnému rozhodnutiu (v prípade splnenia zákonom ustanovených podmienok), pokiaľ by bolo v jej neprospech a naďalej by zastávala názor, že postupom, resp. rozhodnutiami v jej veci konajúcich všeobecných súdov došlo k porušeniu jej ústavou a dohovorom garantovaných práv.

Napokon sťažovateľke nič nebráni, aby v budúcnosti napadla sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj konečné rozhodnutie, ktoré bude v jej právnej veci vydané, t. j. rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktoré jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytuje, a to v prípade, ak dospeje k záveru, že v dôsledku tohto rozhodnutia boli

porušené jej ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantované práva alebo slobody.

Ústavný súd už viackrát vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ neskončeného súdneho konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľky až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09). Rovnako ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ich namietané porušenie tvorí základ sťažovateľkou navrhovaného petitu, pozn.) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

Keďže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jej dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, sťažnosť ako predčasne podanú uplatnením zásady *ratione temporis* odmietol podľa § 25 ods. 2 (v spojení s § 53 ods. 1) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (m. m. IV. ÚS 115/07).

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 43 Cob 125/2015

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať.

Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom krajského súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Ústavný súd zo sťažnosti a z jej príloh zistil, že krajský súd rozhodol o odvolaní účastníkov konania uznesením sp. zn. 43 Cob 125/2015 z 24. septembra 2015. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (5. januára 2016) už krajský súd nemohol porušovať základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže o opravnom prostriedku rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu a spisový materiál vrátil súdu prvého stupňa 22. októbra 2015.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016